

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 4. Quousque, & qualiter Beati cognoscere possint, de factoque
cognoscant creaturas, aliaque obiecta cognoscibilia distincta à Deo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

stabit. De quibus, & de diuinis actibus eadem, quod ad rem attinet, ratio est. Ex dictis autem modo facile erit vnicuique colligere, an, & quomodo ceteri actus Dei, quos abstractiue duntaxat cognoscunt Beati iuxta dicta proposita. 4. in Verbo cognosci ab ipsis possint dici, vel fecus.

Propositio 6.

32 Probabile est, non repugnare visionem Dei intuitiuam, per quam vnâ cum Deo ipso omnes omnino actus eius clarè, & distinctè videantur.

Quia probabile est, non repugnare visionem Dei intuitiuam, per quam vnâ cum Deo cetera omnia obiecta ab ipso distincta clarè, & distinctè videantur, vt ostendemus q. 4. Nulla autem maior apparet repugnantia in eo, quod omnes actus diuini clarè, & distinctè videantur à creaturâ vnâ cum Deo, quàm in eo, quod videantur à creaturâ clarè, & distinctè vnâ cum Deo omnia alia obiecta cognoscibilia, ad quæ terminantur ipsi actus, vt & ex se constare videtur, & ex dicendis ibidem constabit amplius.

QVÆSTIO IV.

Quousque, & qualiter Beati cognoscere possint, de factoque cognoscant creaturas, & aliaque obiecta cognoscibilia distincta à Deo.

33 Sppositis diuersis modis, quibus excogitari possunt Beati cognoscere creaturas, aliaque obiecta distincta à Deo, superius n. 15. commemoratis, quæcumque sub titulo quæstionis præfixa comprehenduntur resolutione digna tam de possibili, quàm de factò, per varias propositiones decernemus, vt sequitur.

Propositio 1.

34 Probabile est, non repugnare visionem intuitiuam creatam, per quam vnâ cum Deo omnes omnino creaturæ tum aliquando existentes, tum purè possibiles, & vniuersim omnia obiecta cognoscibilia distincta à Deo clarè, & distinctè videantur.

Primò; quia, talem visionem esse possibilem, defendunt multi, & graues Doctores. Nimirum Magist. in 3. dist. 14. Hugo victorin. tom. 3. de sapient. Christi, Altiudor. lib. 3. tract. 1. cap. 5. Alens. 2. p. q. 13. mem. 7. Albert. in 3. dist. 14. art. 1. Bacon. q. 2. art. 4. cap. 3. Gregor. in 1. dist. 44. q. 2. art. 2. Gothfred. quodl. 9. q. 3. Durand. in 3. dist. 14. q. 2. & in 4. dist. 49. q. 3. Et ex recentioribus Albertin. tom. 1. Corol. 3. theolog. ex 1. principio punc. 9. Herice 1. p. disp. 51. cap. 4. Meratius disp. 20. sect. 1. Quiros disp. 32. sec. 2. Ouied. 1. 2. tract. 1. controu. 4. punc. 5. & alij. Quorum sententiam probabilem reputant Scot. in 3. dist. 14. q. 2. Valent. 1. p. disp. 1. q. 12. punc. 6. Suar. 3. p. tom. 1. disp. 23. sect. 3. Lorca disp. 48. Petr. Hurt. disp. 54. sect. 3. Tameris oppo-

sitam plures sequantur. Nempe Thomistæ communiter in 1. p. 6. Th. q. 12. art. 8. & in 3. p. q. 10. art. 2. Caiet. Bann. Zumel, Sor. Cabr. Gonzal. & ceteri. Et ex nostris Suar. supra, & lib. 2. de Attrib. cap. 26. Ragul. disp. 87. de Incarn. Molin. 1. p. q. 12. art. 8. disp. 3. Falol. dubit. 21. Arrub. disp. 27. cap. 2. Gran. contr. 1. tract. 6. disp. 2. sec. 2. Alarc. tract. 1. disp. 4. cap. 4. Tann. de Incarn. disp. 1. q. 5. dub. 4. Gasp. Hurt. disp. 8. dist. 5. Valent. Lorca, Petr. Hurt. supra, Franc. Amicus 1. p. disp. 9. sec. 22. Recapit. lib. 6. q. 27. & alij.

35 Secundò; quia argumenta, quæ afferuntur ad probandam impossibilitatem prædictæ visionis, eam vtiq; efficaciter non conuincunt, vt eorum solutione constabit. Absque argumentis autem conuincentibus cuiusuis entis impossibilitatem, non est possibilitas eius neganda diuinæ omnipotentia, Quin potius vel ex eo solùm probabiliter saltem asserenda venit, quod opposita impossibilitas non conuincatur.

36 Ergo ad dictæ visionis impossibilitatem probandam primò afferri solet censura lata ab Inquisitoribus Tarraconensibus contra Arnaldum de Villanoua asserentem, animam Christi cognoscere omnia, quæ Deus scit, vt refertur in Directorio Inquisitorum 2. p. q. 11. Verùm, censuram hanc contra possibilitatem prædictæ visionis nihil præstare, censent non solùm Doctores, qui hanc affirmant, sed etiam ex negantibus Valent. Suar. Lorca supra, & alij. Quia, vt notat etiam Vazq. 3. p. tom. 1. disp. 50. cap. 3. Arnaldus ex eo damnatus est, quod diceret, animam Christi cognoscere omnia, quæ Deus scit, ipsa cognitione increata Dei. Quo in errorem Monotelitarum vergere videbatur. Præterquam quod, vt etiam Vazq. notat, assertio eius à nullo Concilio, aut Pontifice damnata est.

37 Secundò contra prædictam possibilitatem arguitur. Visio omnium creaturarum non potest non esse infinita: cum sit visio obiecti multitudi- ne infiniti. Sed est impossibilis visio creata infinita. Ergo est impossibilis visio creata omnium creaturarum. Respondeo, visionem obiecti multitudine infiniti non eo ipso debere esse infinitam infinitate repugnante creaturæ; siquidem visio obiecti infiniti per essentiam, atque adeò longè sublimioris infinitatis, qualis est Deus, possibilis est, vt fides docet: & consequenter non infinita infinitate repugnante creaturæ. Argumentum autem calculatorium, quo ab infinitate obiecti infinitas actus probari intenditur, vrgentiusque fit contra possibilitatem visionis Dei, quàm contra possibilitatem visionis omnium creaturarum, supra disp. 17. q. 2. propositum, & dilutum est. Et quidem Christus Dominus, vt cum S. Th. 3. p. q. 10. art. 2. docent communiter Theologi, visione creatâ videt in Verbo omnes creaturas per totam æternitatem futuras, atque etiam omnes factibiles à causis creatis, quæ infinitæ sunt; imo secundum aliquos omnes simpliciter possibiles, quæ infinities sunt infinitæ.

38 Tertiò arguitur. Qui omnes creaturas vnâ cum Deo intuitiue videret, eo ipso comprehenderet Deum. At est impossibilis visio creata, qua comprehendatur Deus. Ergo est impossibilis visio creata, qua Deus simul, & omnes creaturæ videantur. Minor est certa; & consequentia legitima. Maior variè à varijs probatur iuxta varietatem definitionum comprehensionis, quas sibi præfigunt. De qua fati à me dictum est supra disp. 17. q. 6. Respondeo ergo iuxta ibi dicta, ad

comprehendendum Deum non satis esse, videre intuitiue vnâ cum Deo omnes creaturas possibili- & existentes; sed oportere, quod illæ insuper videantur ex vi visionis Dei; quæ tam clara, tamque perfecta sit in ratione cognitionis, quam perfectus est ipse Deus in ratione cognoscibilis; qualis nulla creata visio esse potest, ut ibi latius explicatum, atque probatum est. Vnde ex eo, quod per visionem creatam vnâ cum Deo intuitiue viderentur, idque aut comitanter, aut etiam ex vi videndi ipsum Deum, atque adeo in Deo ipso aliquo ex modis commemoratis supra n. 15. non fieret, eiusmodi visionem fore comprehensionem Dei; quia, licet ex parte obiecti attingeret, quidquid ad Deum pertinet, ex parte tamen actus, seu modi tendendi infinite distaret à perfectione requisita ad Dei comprehensionem. Nam, ut docet S. Th. 3. p. q. 10. art. 2. ad 3. *Quantitas scientiæ non solum auerendur secundum numerum scibilium; sed etiam secundum claritatem cognitionis.* Et, ut ait ipse 1. p. q. 12. art. 7. ad 2. *Non propter hoc Deus incomprehensibilis dicitur, quasi aliquid eius sit, quod non videatur; sed quia non ita perfecte videtur, sicut visibilis est.*

39 Quarto arguitur, Impossibilis est visio creata, quæ sui ipsius intuitio sit. Ergo, quæ & omnium creaturarum, quarum vna ipsa erit, sit intuitio. Nego antecedens. De quo q. illa 6. citata satis iam dictum est. Et quidem argumentum hoc parum propositioni nostræ aduersatur; siquidem possibilem relinquit visionem; quæ Dei, & omnium creaturarum, præterquam sui ipsius, visio sit. Mitto leuiora alia contra nostram propositionem obiecta; quæ apud præcitate Auctores videri, & facile ab vnoquoque dissolui possunt.

Propositio 2.

40 Possibilis est visio intuitiua Dei, quæ nullius creaturæ, præter se ipsam, sit cognitio, nedum intuitio.

Dico, præter se ipsum; quia non videtur possibilis visio, quæ sui ipsius non sit experimentalis notitia respectu videntis iuxta dicta vniuersaliter de cognitione omni in Pharo Scient. disp. 1. q. 2. hypot. 28. Tenent autem hanc propositionem absque exceptione datâ Recupit. cum alijs 1. p. lib. 6. q. 37. cap. 3. Herice disp. 51. cap. 4. Quiros disp. 32. sect. 2. & in comm. q. 12. art. 8. n. 64. & Vazq. 1. p. disp. 50. cap. 7. contra Gothfredum quodl. 6. q. 3. Durand. in 3. dist. 14. q. 2. & in 4. dist. 49. q. 3. Bassol. q. 4. Prol. art. 3. Arimin. ibid. art. 2. absolute asserentes, non posse non videntem Deum videre omnia possiblea quoad eorum esse possibile. Et contra Albertin. tom. 1. Coroll. 4. ex 1. princip. punc. 8. docentem, à vidente Deum necessario videri in ipso aliquod, aut aliqua possiblea. Necnon contra Capreolum in 4. dist. 49. q. 5. art. 3. Fasol. 1. p. q. 12. art. 8. dubit. 14. Molin. disp. 4. & 5. Valen. pun. 6. Nazar. contr. 2. concl. 3. Nauarret. contr. 43. §. 7. Arrab. disp. 26. cap. 6. Zamel art. 7. disp. 1. & alios apud Quiros, & Fasol. ibid. dicentes, visio Deo, necessarium esse, in eo videre omnes creaturas sub communi, confusoque conceptu entis creabilis, siue possibleis.

41 Ratio autem propositionis est. Quia in eiusmodi visione Dei necunde datur repugnantia, ut ex solutione argumentorum, quæ contra possibilitatem eius fieri possunt, constabit. Non ergo possibilitas eius omnipotentia diuinæ neganda est.

Sit primum argumentum oppositum. Omnipotentia diuina respectu sibi intrinseco respicit creaturas possibileas. Ergo, eis non visis, videri intuitiue non potest; siquidem ne abstractiue quidem cognosci potest respectus aliquis sine suo termino, ut est notissimum. At Deus, sua omnipotentia non visâ, videri non potest, iuxta doctrinam statutam q. 2. Ergo Deus videri non potest, non visis creaturis possibleibus. Respondeo primo, negando antecedens; quo cessat argumentum. Quia omnipotentia nullo respectu Deo intrinseco respicit creaturas possibileas, ut supra disp. 4. q. 2. ostensum est. Respondeo secundo, admissio in omnipotentia diuina respectu intrinseco etiam connexionis cum creaturis possibleibus, non sequi, visâ intuitiue omnipotentia, debere creaturas ipsas intuitiue videri, adhuc per visionem distinctam, nedum per eandem; siquidem Angeli intuitiue vident creaturas aliquas existentes intrinsece connexas cum Deo, quin videant intuitiue Deum. Ut summum sequitur, eo admissio respectu, & visâ omnipotentia intuitiue, debere creaturas possibileas siue abstractiue, siue intuitiue cognosci, idque siue per eandem omnipotentia visionem; siue per cognitionem distinctam. Relatio enim, & terminus in vniuersum non per eandem cognitionem cognosci debent, sed per distinctas possunt, ut in Pharo Scient. disp. 2. q. 3. constat. 3. statumus. Respondeo tertio, casu, quod, visâ intuitiue omnipotentia cum possibleibus connexa, deberent possiblea ipsa etiam intuitiue videri, fore vtiq; ut omnia, & singula distincte, & in particulari, & non sub conceptu tantum communi videri deberent. Omnia quidem; quia non esset maior ratio vnius, quam alterius, aut horum, quam aliorum. Distincte autem, & in particulari; quia cognitio intuitiua conceptuum vniuersalium, & communium capax non est; eo quod cuncta tangit, prout sunt in se, ut constat ex vniuersali doctrina tradita in Pharo tum q. 3. citata, tum tota disp. 17. De quo rursus in sequentibus redibit sermo. Ex quibus patet, quam falsi sint omnes dicendi modi commemorati propositioni nostræ aduersantes.

Secundum argumentum sic ex quorundam doctrina potest opponi. Etsi omnipotentia diuina non connectatur cum creaturis possibleibus, eas nihilominus in se continet eminenter. Sed huiusmodi continentia eminentialis videri absque contento non potest. Ergo neque omnipotentia diuina, & consequenter neque Deus ipse absque creaturis possibleibus. Et confirmari potest. Quia Deus ab eiusmodi continentia, à suaque omnipotentia habet, esse productum creaturarum. Sed est impossibile cognoscere Deum ut productum creaturarum, non cognotis ipsis creaturis ut productibus à Deo, atque adeo ut possibleibus. Aliundeque Deus intuitiue videri nequit, quin prædicatum ipsi intrinsecum productiui creaturarum eodem modo videatur. Ergo Deus, non visis creaturis possibleibus, non potest videri intuitiue. Respondeo, prædicatum continentis eminenter creaturas, siue potentis eas producere, siue productiui earum, quod re ipsa est vnum, & idem, non esse adæquate intrinsecum Deo, sed partim extrinsece desumptum ab ipsarum creaturarum possibilitate supposita. Quo circa æquè est impossibile videri tale prædicatum, creaturis non visis, ac est impossibile videri totum, non visâ aliqua parte eius. Ex hoc

tamen non fit, Deum quoad suam intrinsecam entitatem præcisè non posse videri sine creaturis. Potest etenim. Sic autem videns eum nesciet, an aliquarum creaturarum sit absolute productivus; tamen clarissime sciat, eam talis esse naturæ, ut, si quæ creaturæ fuerint possibiles, confestim erit absolute productivus earum.

44 Tertium argumentum. Scientia, quam Deus habet de possibilibus necessario est connexa cum illis titulo infallibilitatis, quam habet. Ergo talis scientia non est visibilis, non visis ipsis possibilibus. Sed Deus, non visâ tali scientia, utpote à se indistinctâ, videri non potest. Ergo nec possibilibus non visis. Respondeo, scientiam, quam Deus habet de possibilibus quoad denominationem esse cum illis connexam, secus quoad entitatem. Atque ita, licet ea, non visis possibilibus, quoad denominationem videri non possit, quoad entitatem tamen posse. Et quoniam visio Dei non obligat ad videndam talem scientiam quoad denominationem iuxta dicta q. 3, sed dumtaxat quoad entitatem; idcirco visio Dei non obligat ad videnda possibilia. Adde, scientiam Dei de possibilibus etiam quoad denominationem videri posse, quin videantur possibilia; dummodo ea aliter, quam per visionem, aliquo modo cognoscantur iuxta dicta in simili nuper n. 42.

Propositio 3.

45 Singuli Beati de factio intuitivè vident aliquas creaturas tum aliquando existentes, tum purè possibiles. Non tamen omnes.

Prima propositionis pars communiter est in confesso apud Theologos, & Patres, qui temerè attingerunt. Imprimis enim vident intuitivè Beati in Patriâ, quæ in Viâ fide divinâ crediderunt. Quod S. Th. 2. 2. q. 1. art. 5. probat ex illo 1. ad Corinth. 13. *Videmus nunc per speculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam, sicut & cognitus sum.* Videtur enim proportionatissimam præmii merito fidei, ut, quæ nunc obscure credimus, tunc clarè videamus. Vnde August. lib. 20. de Ciuit. cap. 21. ait, *Quid videbimus, nisi Deum, & omnia illa, quæ nunc non videmus credentes?* Et lib. de diligendo Deo cap. 18. *Quod hic crediderunt, ibi viabunt.* Id quod probandum etiam venit ex illis Apostoli verbis 2. ad Corinth. 3. *Nos verò omnes reuelatâ facie gloriam Domini speculantes in eadem imagine transformamur à claritate in claritatem.* utpote quibus significat, Viatores à lumine fidei ad lumen visionis claræ eorum; quæ modò credunt, transferendos esse, iuxta expositionem D. Ambrosii, D. Anselmi, & S. Th. ad eum locum; atque etiam D. Augusti, epist. 112. cap. 21. dicentis, *A claritate fidei in gloriam contemplationis æternæ.* Et lib. 15. de Ciuit. cap. 8. *Transformamur de formâ in formam, id est, ab obscurâ in lucidam; de gloriâ fidei in gloriam speciei; de gloriâ, qua filij Dei sumus, in gloriam, qua similes ei erimus, quando videbimus eum, sicuti est.* Videndum tamen est circa hoc id, quod addimus intra disp. 21. q. 6. n. 70.

46 Deinde etiam vident intuitivè Beati totum ordinem Vniuersi, omnesque species rerum existentium, rationesque, & virtutes earum, ut cum S. Th. 1. p. q. 12. art. 8. ad 4. & lib. 3. contra Gent.

cap. 59. sæpeque alibi docent multi Theologi morè referendi; non quidem formando conceptus specierum communes cum præcisione ab indiuiduis; hoc enim visioni intuitivæ repugnat, ut n. 42. notauimus; sed videndo vniuersiusque speciei aliqua saltem indiuidua distinctè, & in particulari, & sicuti sunt in se ipsâ. Cuius ratio desumpta ex S. Th. est: quia homo utpote pars huius Vniuersi naturalem appetitum habet clarè sciendi cuncta prædicta; congruentissimum autem est, ut statui eius beatifico satieras talis appetitus annexa sit.

47 Præterea vident intuitivè Beati quæcumque ad vnumquemque eorum aliquo modo spectare, siue pertinere censentur: vel quia pertinent ad eius personam: vel quia pertinent ad statum, ad munera, ad dignitates, aut ad officium, quæ habuerunt in Viâ, tum, quæ habent in Patriâ, ut cum S. Th. 3. p. q. 10. art. 2. & sæpe alibi docent communiter Theologi. Et sumitur ex Concilio Senonensi in decretis fidei decreto 13. dicente, *Beatis peruium esse omniforme illud diuinitatis speculum, in quo, quidquid eorum interest, illucescat.* Ex seque satis congruum videtur, ut clarè manifestentur Beatis, quæcumque ad singulos peculiari quauis ratione pertinent, utpote quorum clara notitia valde conducit ad perfectionem status ipsorum beatifici.

48 Porro tria prædicta rerum genera intuitivè manifestari Beatis, communiter opinantur Theologi cum S. Th. 1. p. q. 12. art. 8. ad 4. & 3. p. q. 10. art. 2. & lib. 3. contra Gent. cap. 59. & q. 8. de Verit. art. 4. ad 1. & in 4. dist. 45. q. 3. art. 1. ut videre est apud Molin. 1. p. q. 12. art. 8. disp. 5. memb. 3. Valen. punct. 6. Nazar. contr. 4. Nauarret. contr. 43. Fasol. dubit. 23. Suar. lib. 2. de Attrib. cap. 28. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 4. sec. 11. & plures alios ab eis relatos. Ratio autem vniuersalis est. Quia, quemadmodum status Angelorum, & animarum separatarum iure deposite species proprias, & intuitivas cognitiones eorum obiectorum, quorum notitia sibi est connaturalis, & consentanea; ita status beatificus iure deposite, ut per species proprias, atque adeò per intuitivam cognitionem notificentur Beatis ea omnia obiecta, quorum notitia debito aliquo connaturalitatis, aut congruitatis ipsis Beatis debita est; cuiusmodi sunt procul dubio obiecta spectantia ad tria genera prædicta.

49 Eorum autem pleraque esse obiecta creata, & in aliqua differentiâ temporis existentia, ex se est satis notum. Quod autem sint insuper inter illa aliqua purè possibilia; inde saltem venit probandum: quia sunt inter illa aliqua denominationes existentes includentes in suo conceptu reali aliquod connotatum purè possibile; quod proinde connotatum intuitivè videndum est tanquam quid pertinens ad denominationem, quam complet. Sic potentia proxima ad quemuis effectum eius possibilitatem includit in suo conceptu iuxta dicta in Pharo nostrâ disp. 8. q. 5. sic conuenientia medicinæ possibilitatem sanitatis; sic pœna in priuatione consistens possibilitatem boni, quo priuat; & alia huiusmodi sexcenta. Vnde concluditur, singulos Beatos videndo obiecta omnia prædicta aliquas creaturas tum aliquando existentes, tum etiam purè possibiles videri intuitivè de factio, ut nostræ propositionis prima pars fert.

50 Jam verò, non omnes creaturas à singulis Beatis videri, ut fert pars secunda, adeò inter
I I I I 2
Theo.

Theologos, & Patres est certum, vt oppositum S. Th. in 4. dist. 49. q. 2. art. 5. & q. 8. de Verit. art. 3. dixerit, *Dicitis sanctorum repugnare, & precipue Dionysij, qui in 7. cap. Cælestis Hierarchie expressè dicit, inferiores Angelos per superiores ab ignorantia purgari.* Et S. Bonau. in 3. dist. 14. art. 2. q. 3. *Illud nec ratione consonum esse, nec auctoritatibus sanctorum.* Et Durand. in 4. dist. 49. q. 3. *Non esse concors Scriptura sacra, nec distis sanctorum; maxime Dionysij.* Etenim iuxta sacram Scripturam plurium obiectorum scientiam necesse est fieri in Christo Domino, quam in alijs Beatis; cum de solo Christo dicatur Ioan. 1. *Plenum gratia, & veritatis.* Et Apocalip. 5. *Dignus est agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & sapientiam.* Et ad Colof. 2. *In quo sunt omnes thesauri sapientia, & scientia absconditi.* Paulus etiam ad Eph. 3. docet, multa Beatos Spiritus didicisse ab Ecclesiâ, quæ antea ignorabant. *Et innotescat, inquit, in Principibus, & Potestatibus in cælestibus per Ecclesiam multiformis sapientia Dei.* Ita enim exponit hæc verba Hieron. dicens, *Principibus, & Potestatibus in Cælestibus ignota sunt multiplex sapientia Dei, quæ nunc eis per Ecclesiam revelata est.* Quod ipsum Iulius tradidit Chrysost. Prologo in Euang. Ioan. ante medium. Dicitur etiam Marti. 24. *De die illâ, & hora nemo scit, nisi solus Pater.* Quo additamento etiam Christus Dominus à notitiâ diei iudicij videtur exclusus; ob specialem tamen rationem de Christo Domino cum limitatione, de Angelis tamen absolute videtur hic locus interpretandus, vt notant Granad. 1. p. tract. 6. disp. 1. sec. 9. & Recupit. lib. 6. q. 48. cap. 4. Siquidem S. Th. Lyran. Abulens. Glof. ord. & alij interpretes hinc colligunt, Angelos absolute ignorare diem iudicij, quem tamen Christum non ignorare, est certum. Præterea ex Daniele 10. planè colligitur, Principem regni Persarum, id est Angelum eius regni custodem ignorasse consilium Dei de discessione Iudeorum à Persis. Et ex Apocal. 7. Angelum clamantem voce magna quatuor Angelis eos de re ipsis antea ignorâ intruxisse. Ex quibus omnibus Gran. & Recupit. supra cum Bann. & Zumel deducunt, de fide esse, singulos Beatos non videre creaturas omnes, præsertim aliquando existentes. Quod licet negent Suar. lib. 2. de Attrib. cap. 27. & alij. Omnes tamen cum S. Th. 3. p. q. 10. art. 2. & q. 8. de Verit. art. 3. alijque in locis unanimiter statuunt vt prorsus certum, nec omnes creaturas possibles, nec omnes aliquando existentes videri à singulis Beatis de facto: quidquid de possibili bus olim dixerint Gothfred. Dur. Basol. & Arim. relati n. 40. De quo plura videri possunt apud Soar. 1. p. lib. 2. cap. 26. & 27. & 3. p. disp. 26. Fasol. 1. p. q. 12. art. 8. Recupit. lib. 6. q. 37. & 38. & apud alios ab eis citatos. Ratio autem esse potest. Quia nulla est aut necessitas, aut congruentia, propter quam sit communicanda de facto omnibus, & singulis Beatis intuitio omnium creaturarum, vt satis ex dictis hactenus notum est.

51 Quinimo de solo Christo Domino est inter Theologos dubitabile, an omnium omnino creaturarum tum possibilem, tum aliquando existentium notitiam intuitiuam habeat de facto. Et licet affirmant nonnulli, plerique tamen cum S. Th. 3. p. q. 10. negant. Docentes, creaturarum quidem omnium aliquando existentium habere Christum Dominum intuitiuam notitiam de fa-

cto; omnium verò possibilem non item. De B. etiam Mariâ Virgine dubitari potest, an saltem omnium aliquando existentium notitiam intuitiuam habeat. Videtur enim ex vna parte negandum; quia talem notitiam soli Christo attribuit communiter Doctores; ex alia verò affirmandum; quia talis notitia statui, & muneribus B. Mariæ V. videtur deberi. Quam dubitationem eruditè tractat Recupit. lib. 6. q. 8. cap. 5. Concluditque, B. Mariam V. intuitiuè videre omnia aliquando existentia, exceptis tamen cogitationibus Damnaturum. De quo ipse videndus.

Ad extremum dubitari potest, circa præsentem propositionem, an omnes creaturas, quas videt vnusquisque Beatus, à principio suæ beatificationis videat; vel aliquas successu temporis. Vtrumque enim videtur possibile. Quocirca non defuerunt, qui dixerint, omnes à principio videre, sed communis Theologorum sententia est, aliquas successu temporis eis reuelari. Quod ex aliquibus testimonijs nuper commemoratis planè colligitur. Et tradit S. Th. 1. p. q. 57. art. 5. alijque in locis, Ratioque sumpta ex dictis inuadet. Quia non omnium, quorum aliquo titulis supradictis debetur intuitio Beatis, debetur à beatificationis principio; sed quorundam successu temporis, prout eueniunt, vt confideranti patebit. Maxime, cum aliquorum vt præsentium, non verò solum vt futurorum, debeatur notitia; vt præsentium autem à Beatis haberi notitia eorum non possit, quousque illa præsentia sint, iuxta doctrinam in Pharo statutam. disp. 10. q. 7. Videantur ad rem Vazq. 1. p. disp. 54. & Fasol. q. 12. art. 10. Quomodo autem videant Beati creaturas, quæ tum à beatificationis principio, tum postea successu temporis vident, ex dicendis in sequentibus apparebit.

Propositio 4.

Creaturas, quas Beati vident, in Verbo vident.

Hæc propositio ita indistinctè pronuntiata à nullo Theologorum negatur, aut negari potest, teste Fasol. 1. p. q. 12. art. 8. dubit. 4. Ea enim imprimis vt consona Scripturis traditur in Concilio Senonensi. Quod, vt damnet errorem eorum, qui dicunt, sanctos non esse orandos, subdit hæc verba, *Sed quàm sit hoc non modò veritati, sed Scripturis quoque dissonum, facile intelliget, qui Beatis peruenire esse non ignorat omniforme illud diuinitatis speculum, in quo quidquid eorum interfit, illucescat.* Illud quippe Pauli 1. ad Corinth. 13. *Videmus nunc per speculum in enigmate; tunc autem facie ad faciem;* ad quod videtur Concilium alludere, non obscure significat, in Deo facie ad faciem viso clarè à nobis beatis ea postea videnda esse, quæ modò à nobis ipsis viatoribus per speculum creaturarum, in enigmateque plantarum cognoscuntur obscure. Deinde traditur à Patribus, Etenim August. lib. 4. de Genes. ad litt. cap. 23. ait, *Mulum quippe interest inter cognitionem rei cuiuscumque in Verbo Dei, & cognitionem in naturâ eius, vt illud meritò ad diem pertinet, hoc ad vesperam.* Et cap. 24. dicit de Angelis beatis, *Vniuersam creaturam in ipso Verbo Dei Patris nouisse, ac deinde in ipsâ creaturâ.* Et cap. 32. Mens, inquit, angelica postquam illo ordine creata, vt præcederet cætera, prius ea vidit.

vidit in Verbo Dei facienda, quam facta sunt. Et lib. 11. de Ciuit. cap. 7. Cognitio creaturæ in se ipsa decoloratio est, ut ita dicam, quam, cum in Dei sapientiâ cognoscitur, velut in arte, quæ facta est. Et cap. 29. Angeli sancti ipsam quoque creaturam melius in Sapientiâ Dei, tanquam in arte, qua facta est, quam in ea ipsa sciunt. Similiterque habet alijs in locis. Et Bern. lib. 5. de Consider. in principio explicans illud ad Rom. 1. Inuisibilia Dei &c. Sic ait. *Sane hac scald (scilicet creaturarum) times non egens, sed exules. Quod vidit huius scientia Auctor: qui, cum diceret, inuisibilia per visibilia conuipi, signanter posuit, à creaturâ Mundi. Et verè quid opus scald tenenti iam solum? Creatura Celi illa est presbto habens, per quod potius ista intueatur. Videt Verbum, & in Verbo facta per Verbum. Neque opus habet ex ijs, quæ facta sunt, factoris notitiam mendicare. Neque enim, ut vel ipsa noverit, ad ipsa descendit: quia ibi illa videt, ubi longè melius sunt, quam in se ipsis. Isidorus autem lib. 1. sentent. cap. 12. Angeli, inquit, in Verbo Dei cognoscunt omnia antequam sint. Idem significat Greg. mag. lib. 4. Dialog. cap. 33. dicens de Beatis. Quia illic omnes, communi claritate Deum conspiciunt, quid est, quod ibi nesciant, ubi scientem omnia sciunt. Quod etiam repetit de Angelis lib. 2. Moral. cap. 2. Iam verò S. Th. 1. p. q. 12. art. 8. aperte docet, Beatos, etsi non omnes, aliquas tamen creaturas videre in Deo. Quod supponens art. 9. ait in argumento sed contra. Omnia sic videntur in Deo sicut in quodam speculo intelligibili. Et in corp. Respondo dicendum, quod videntes Deum per suam essentiam eas, quæ in ipsa essentiâ Dei vident, &c. Et q. 57. art. 5. ait. Est & alia Angelorum cognitio, quæ eos beatos facit, quæ videt Verbum; & res in Verbo. Et hac quidem cognitione cognoscunt mysteria gratis. Et q. 62. art. 1. Cognitio gloria, quæ Angelus cognoscit Verbum, per suam essentiam, est cognitio rerum in Verbo, quæ fuit in Angelis, quando facti sunt beati; & hac proprie dicitur cognitio matutina. Similiterque reperit passim alijs in locis. Et S. Bonau. in 3. dist. 14. art. 2. q. 1. dicit, Verbum Beato esse rationem cognoscendi se, & alia à se. Idemque sentit Scot. ibidem q. 2. & omnes Scholastici communiter, ut principio dicebamus, in eadem sententiâ sunt. Ratio autem propositionis est. Quia connaturale est Beatis videre in Verbo varijs ex titulis creaturas, quas intuitiue vident, ut ex dicendis in sequentibus apparebit. Igitur ita eas videre dicendi sunt.*

54 Obseruandum tamen est in præsentî primò, iuxta phrasim inter Theologos receptam duplex dici creaturas habere esse; vnum in Deo, alterum in se ipsis. Quæ est distinctio Augul. lib. 11. de Ciuit. cap. 7. & Ansel. in Monlog. cap. 33. ubi ait, *In se ipsis sunt essentia mutabilis: in ipso verò sunt ipsa prima essentia. Qui loquendi modus fundatur in eâ sententiâ Ioan. 1. Quod factum est, in ipso vita erat, id est, erat Deus viuens, iuxta receptam expositionem eiusdem Augul. lib. 15. de Genes. ad litter. cap. 14. Vnde etiam manauit illud Theologorum axioma, Creatura in Deo est ipsa creatrix essentia. Quo posito, quàm certum est, Deum à Beatis in se ipso videri; tam certum est, omnes creaturas à Beatis videri in Deo quoad esse, quod habent in ipso. Quia quoad tale esse aliud non sunt ab ipso Deo. Quare in præsentî questione non agimus de visione creaturarum quoad esse, quod habent in Deo realiter indistinctum ab esse Dei; sed quoad esse, quod in se habent realiter distinctum à Deo.*

Quod quidem & in se, & in Deo ipso visibile, siue cognoscibile est iuxta dicta supra q. 3. n. 15. Atque ita quoad tale esse creaturarum proprium, dicimus in propositione videre Beatos in Verbo creaturas, quas vident.

Secundò obseruandum est, cognitionem 55 creaturarum in Deo, siue in Verbo matutinam à Theologis appellari; vespertinam autem cognitionem creaturarum in se ipsis; sumpris eiusmodi appellationibus ex Augul. qui lib. 4. de Genes. ad litter. à cap. 21. vsque ad 32. in cognitione angelicâ distinguit mane, & vespere sex dierum, in quibus creatura dicuntur conditæ Genes. 1. Eodemque loquendi modo vtitur sæpe alijs in locis. Quanquam autem Vazq. 1. p. disp. 51. enixè contendat, per cognitionem matutinam creaturarum in Deo intellexisse Augustinum cognitionem creaturarum quoad esse, quod habent in Deo ab ipso Deo indistinctum; per cognitionem verò vespertinam cognitionem creaturarum quoad esse, quod habent in se. Atque in hunc sensum conetur trahere Augustini testimonia commemorata, ac etiam testimonium Bernardi. Expositio tamen hæc singularis est. Cæteri enim Scholastici communiter censent, Augustinum in locis prædictis semper loqui de cognitione creaturarum quoad esse, quod in se habent distinctum à Deo: appellareque cognitionem matutinam eam, qua illæ quoad tale esse à Beatis cognoscuntur in Verbo; vespertinam autem eam, qua illæ quoad idem esse cognoscuntur in se. Quod certè ex ipsis Augustini verbis, & intentione non obscure videtur colligi, ut bene ponderant Soar. 1. p. lib. 2. cap. 25. Arrub. disp. 29. Amic. disp. 9. sec. 20. Recupit. lib. 6. q. 35. cap. 2. & alij. Apud quos ad rem plura videri possunt.

Propositio 5.

Beati in Verbo non causaliter, sed 56 formaliter, ut aiunt, seu potius obiectiue dicendi sunt iuxta mentem Patrum videre creaturas.

Est dicere. Beati à Patribus non ideo dicuntur videre creaturas in Verbo; quia, Verbo reuelante, eas vident, ut interpretatur Vazq. 1. p. disp. 50. cap. 7. neque ideo; quia eas vident, concurrente Verbo effectiue per modum speciei impressæ ad earum visionem, ut exponit Recupit. lib. 6. q. 36. cap. 3. sed ideo; quia eas vident ex videntem Verbum ipsum; atque adeo concurrente Verbo ipso obiectiue, siue per modum obiecti ad earum visionem aliquo modo determinando existentiam eius, ut cæteri terme omnes Theologi censent.

57 Probatum contra Vazq. primò; quia, ut supra n. 15. dicebamus, improprie satis dicuntur videri creaturæ in Deo ex eo solum, quod Deus eas reuelando Beatis, effectiue causet in ipsis earum visionem. Patres autem commemorati proposit. 4. non sunt censendi improprie loquuti. Secundò; quia ne improprie quidem dicimur pro statu præsentî cognoscere nos in Deo, aut in alijs hominibus, quæ fide diuinâ, aut humanâ, ipsis reuelantibus, credimus, aut aliter quo modo, ipsis nos docentibus, discimus, ex eo præcisè, quod ab ipsis prout operantibus effectiue notitiam eorum accipimus. Ergo neque Beati dici vilo iure possunt videre in Deo, quæ ab ipso reuelante, aut quouis modo docente discunt,

ex eo præcisè, quòd ab eodem prout effectiue operante visionem eorum accipiunt.

58 Deinde probatur contra Recupit. primò; quia, vt contra ipsum, & alios probauimus disp. 19. q. 7. Deus per modum tantum causa primæ, non verò per modum obiecti, multoque minus per modum speciei impressæ concurrat ad visionem beatificam quæ talem, nedum ad visionem creaturarum, quas Beati vident. Ergo Beati nullatenus dici possunt videre creaturas in Deo tanquam in specie impressa earum. Secundo; quia, quamuis Deus species impressa sui dici possit, quatenus ad sui visionem concurreret specialiter titulo obiecti, si verum esset, ad illam ita concurrere; creaturarum verò necunde posset dici species impressa; quia respectu visionis earum quæ talis speciem obiecti titulum habere non potest, vt constat. Tertio; quia nullum obiectum dici solet cognosci in specie impressa sui. Ergo, dato etiam, quòd Deus esset Beatis species impressa creaturarum, non eo titulo præcisè dicendæ creaturæ essent cognosci, siue videri in ipso.

59 Responder ad hoc tertium Recupit. speciem creatam non cognosci per cognitionem obiecti, quam causat, sicut cognoscitur increata: ob idque in illa non dici cognosci obiectum, sicut in hac tanquam in speculo: speculum siquidem simul cum obiecto in eo viso videri necessario debet. Vnde addit, et si species creata simul cum obiecto per eam cognita cognoscatur, adhuc fore, vt in illa obiectum non diceretur cognosci; vt dicitur in increata: quia adhuc in tali casu cognitio speciei creatæ non esset per se requisita ad cognitionem obiecti; sicut est cognitio increatæ; & cognitio speculi per se requisita est ad cognitionem obiecti cogniti in illo. Contra tamen est. Quod cognitio speculi ita est per se requisita ad cognitionem obiecti cogniti in illo, vt verum sit, ideo cognosci tale obiectum; quia cognoscitur speculum. Quod ipsum est, speculum obiectiue aliquo modo concurrere ad cognitionem talis obiecti, obiectiueque determinare existentiam eius; siue insuper concurrat ad illam effectiue, vt putat Recupitus, siue secus. At posito, quòd Deus esset Beatis species impressa non solum sui, sed etiam speciei impressæ ad visionem creaturarum necunde esset requisita: posset enim Deus pro suo arbitratu etiam satis connaturaliter concurrere cum intellectu Beati ad visionem sui per modum speciei impressæ; vt iuxta ipsum Recupitum concurrat ad visionem harum creaturarum, quas Beatus de facto videt, & non aliarum, quarum etiam, eodemque modo est species impressa. Deinde, quidquid sit de necessitate visionis Dei ad visionem creaturarum, verum non esset, ideo videri à Beato tales creaturas; quia videtur talis species impressa, nimirum ipse Deus. Nam, cum Deus, præterquam sui, omnium omnino creaturarum esset Beato species impressa prorsus æqualiter, ex vi videndi Deum, aut ad omnes creaturas videndas, aut ad nullam determinaretur Beatus. Ad omnes non, vt constat, Ergo ad nullam. Nullo igitur modo Deus concurreret obiectiue ad visionem creaturarum, quas Beatus videt, existentiam eius determinando; nullatenusque subinde dici possent videri tales creaturæ in Deo: sicut dicitur videri in speculo obiectum, quod in illo apparet.

Concluditur ergo, adhuc admittenda tota Recupiti doctrinà, nullatenus dici posse cum proprietate videri à Beatis in Deo creaturas, vt in specie impressa earum. Alienumque proinde esse à mente Patrum, cum proprietate haud dubie loquentium, modum dicendi eius, Adde, metaphoricè solum dici videri creaturas in Deo tanquam in speculo ob aliquam similitudinem, quam habet visio creaturarum in Deo cum visione rerum visibilium in speculo: quæ tamen similitudo non tenet in omni iuxta dicenda postmodum.

Itaque, non quòd Deus aliquo modo in Beatorum mentibus effectiue causat visionem creaturarum, sed quòd à Beatis visus obiectiue aliquo modo determinat eos ad illas videndas, in Deo, siue in Verbo diuino creaturæ ipsæ ab ipsis Beatis videri censendæ, dicendæque sunt iuxta germanum, & proprium modum loquendi Patrum.

Propositio 6.

Omnes creaturas, quas Beati titulo tantum à suæ beatificationis principio, tum indies successu temporis intuitiue vident, in Verbo vident.

Hæc propositio re ipsa aduersatur multis Theologis asserentibus ex vnâ parte, vt proposit. 7. videbimus, quæcumque à Beatis videntur in Verbo, per ipsam visionem Verbi videri; ex aliâ verò non videri à Beatis per ipsam Dei visionem, sed per aliam distinctam, quæcumque illis successu temporis manifestantur. Quibus duobus tacite saltem docent, non videri in Verbo à Beatis, quæ ab eis videntur successu temporis. Id quod expressè tradunt Falsol. 1. p. q. 12. art. 8. dub. 22. & 23. & art. 10. in comment. Amic. disp. 9. sec. 23. Recupit. lib. 6. q. 38. cap. 3. & alij.

Eam tamen tenent haud dubie Patres omnes commemorati proposit. 4. dum de omnibus rebus, quas Beati vident, vniuersaliter, & absque vlla limitatione docent, ab ipsis in Verbo videri. Et quidem Concilium Senonense specialim agit de Viatorum orationibus, quæ ex genere sunt earum rerum, quæ Beatis successu temporis manifestantur. De quibus etiam S. Th. sepe docet, in Verbo à Beatis videri. Ait enim 1. p. q. 12. art. 2. *Omnia se videntur in Deo sicut in quodam speculo intelligibili.* Et q. 57. art. 5. postquam dixisset. *Est autem & alia Angelorum cognitio, quæ eos beatos facit, quæ vident Verbum, & res in Verbo; & hæc quidem visione cognoscunt mysteria gratiæ.* Subdit. *Et horum etiam mysteriorum quædam à principio suæ creationis cognouerunt; quædam verò postmodum secundum, quòd eorum officij congruit, edocentur.* Et 3. p. q. 10. art. 2. vniuersaliter dicit. *Nulli tamen intellectui beato deest, quin cognoscat in Verbo omnia, quæ ad ipsum spectant.* Ex quibus multa successu temporis cognoscit iuxta ipsam S. Th. Et 2. 2. q. 38. art. 4. ad 2. docet ex D. Greg. lib. 12. Moral. Beatos in Verbo cognoscere orationes Viatorum ad illos factas; puta successu temporis, vt sunt. Idemque habet in 4. dist. 45. q. 3. art. 5. Et S. Bonau. in 3. dist. 14. art. 3. q. 1. vniuersaliter dicit, *Verbum Beato esse rationem cognoscendi se, & alia à se.* Itaque, stando in sententiâ Patrum, necessariò asserendum est, in Verbo à Beatis videri omnes omnino creaturas, quæ ab ipsis de facto videntur.

Propositio 7.

63 Creaturas, quas à suâ beatificationis principio intuitivè Beati vident, per ipsammet visionem Dei beatificam vident.

Hæc propositio est contra Vazq. opinantem 1. p. disp. 50. cap. 7. cum Gabr. Alliac. Ocham. Alm. & Mai. quamlibet creaturam de facto cognosci à Beatis aliâ visione distinctâ ab eâ, qua vident Deum. Sed eam tenent cæteri Theologi communiter. Soar. 1. p. lib. 2. cap. 25. & 3. p. tom. 2. disp. 26. sect. 3. Molin. 1. p. q. 12. art. 8. disp. 5. Valent. punct. 6. Nazari. contr. 1. & 2. Navarr. contr. 43. Arrub. disp. 25. Becan. cap. 9. q. 13. Fasol. dubit. 5. n. 44. Recupir. lib. 6. q. 36. n. 73. cum S. Th. Scot. & reliquis ab eis relatis. Qui insuper omnes, dum contra ipsum Vazq. assenerant, Beatos videre creaturas in Deo ex vi videndi ipsum Deum, aut exprimunt, aut supponunt, eas videre per eandem visionem Dei. Id quod haud dubiè supponunt etiam, aut exprimunt Patres proposit. 4. commemorati, ut consideranti eorum verba non obscurè innotescer. Communi enim exultatione, & phrasî sent. omnium Scholasticorum, atque etiam Patrum, quæcunque in Deo, siue in Verbo dicuntur videri, per eandem Dei, siue Verbi visionem censetur videri. Tamen hæc quidam cum Vazq. censent, ea etiam veniè dicenda videri in Verbo, quæ per visionem distinctam à visione Verbi videntur. Ratio autem propositionis esse potest. Quia possibile citra dubium est per eandem visionem beatificam videri Deum, & creaturas in ipso Deo, ut ipse Vazq. confitetur. Ergo, cum frustra fiant per plura, quæ per pauciora æquè, aut magis commodè fieri possunt, per eandem visionem beatificam dicendi sunt Beati videre de facto Deum simul, & creaturas, quas vident à suâ beatificationis principio, utpote quæ non solum æquè, sed magis commodè per eandem visionem Dei, quam per distinctam, videri ab ipsis possunt, ut ex se constat.

64 Obijci tamen contra propositionem potest ex Vazq. lumen gloria in omnibus Beatis esse eisdem speciei. Sed esset diversæ, si visiones, quarum est principium, non solius Dei, sed insuper aliquarum creaturarum essent visiones. Nam & ipsæ visiones essent speciei diversæ, quatenus non earumdem, aut similium, sed diversarum secundum speciem creaturarum in singulis ferme Beatis visiones essent. Ergo per ipsas Dei visiones nullæ creatura videri dicendæ sunt. Respondeo, secundum multorum sententiam absque inconueniente concedi posse pleraque visiones, & pleraque lumina Beatorum esse specificè diversa. Cæterum, qua ratione nihilominus omnes visiones, omniaque lumina eiusdem speciei sint dicendæ, quantumvis visiones diversarum creaturarum visiones sint, ex dicendis disp. 21. q. 2. constabit.

Propositio 8.

65 Creaturas etiam, quas Beati successu temporis, prout illæ re ipsâ eueniunt, intuitivè vident, per ipsammet visionem Dei beatificam vident.

Hæc propositio est contra Vazq. 1. p. disp. 54.

cap. 2. contra Fasol. 1. p. q. 12. art. 10. & plures alios. Pro eâ tamen stant imprimis Bonau. in 3. dist. 14. art. 2. q. 3. Scot. ibid. q. 2. Marfil. q. 10. art. 2. Ferrar. lib. 3. contra Gent. cap. 59. Stant etiam S. Th. & alij Patres, etiam Concilij Senonensis, proposit. 6. citati; quatenus de ijs etiam creaturis visis à Beatis successu temporis asserunt, videri ab ipsis in Verbo, siquidem, quod in Verbo videtur, communi penè omnium Scholasticorum, atque adeò etiam Patrum phrasî per ipsammet visionem Verbi videtur, iuxta dicta proposit. 7.

66 Probat autem propositionem Bonau. Scot. Marfil. & Ferr. Quoniam visio beatifica, est actualiter non representet à principio suæ existentie eas creaturas, quæ Beato successu temporis manifestantur, est tamen naturâ suâ habitualis quædam representatio illarum. Quo fit, ut bene possint illæ per eandem visionem intrinsecè inuariatam successu temporis, prout eueniunt, actualiter representari, atque adeò videri; completâ videlicet ipsâ visione in esse actualis representationis talium creaturarum per extrinsecam existentiam ipsarum successu temporis aduenientem. Verùm doctrinâ hæc communiter reprobatur à cæteris Theologis; & merito. Quia visio beatifica, sicut & quavis alia cognitio, per suam intrinsecam essentiam est actus cognoscendi, actualiterque proinde representandi, quidquid per eam est cognoscibile, necessarioque propterea, & in omni tempore, in quo existit, representat, notificatque actualiter, quidquid representat, & notificat aliquando. Neque est excogitabile ens, quod, cum per suam intrinsecam essentiam non sit cognitio actualis alicuius obiecti, ab extrinsecâ existentia ipsius obiecti cognitio actualis eius euadat. Eo quod de conceptu cognitionis est citra dubium, esse necessario actum re ipsâ formalem, intrinsecumque cognoscenti per adhesionem, non verò ex fundamentis extrinsecis coalescentem, iuxta diuisiones actus traditas in Pharo. Scient. disp. 8. ut satis ex se videtur notum. Aliunde ergo propositio probanda est.

67 Ego inde eam probô, quia visio beatifica, ut infra ostendam disp. 21. q. 5. ita est suâ naturâ successiua, ut singulis temporis momentis physicè varietur. Quo posito, nihil est, quod prohibeat, videri per visionem beatificam eas creaturas, quæ successivè Beatis manifestantur; imò eodem iure videri per illam dicendæ sunt, atque, quæ ipsis manifestantur in primo beatificationis instanti. Nam, sicut manifestandæ in primo beatificationis instanti per eandem Dei visionem in eo instanti productam videri censetur, ne frustra fiant per plura, quæ æquè, aut magis commodè fieri possunt per pauciora, iuxta dicta proposit. 7. Ita etiam manifestandæ in quolibet instanti totius temporis subsequenti per eandem Dei visionem in eo instanti productam eodem titulo videri censendæ sunt. Siquidem visio in eo instanti producendâ physicè distincta esse debet à visionibus productis in omnibus instantibus præcedentibus; benèque proinde potest suapte naturâ esse visio creaturarum, quarum visiones illæ non fuerunt. Quomodo autem cum eiusmodi successione visionis beatificæ, cum eoque, quod per visiones subsequentes plures creaturæ videantur, quam per antecedentes, cuncta componi possint, quæ de naturâ, & proprietatibus tum ipsius visionis, tum luminis gloriæ, &c. sentiunt communiter Theologi, loco citato

ato examinabimus. Vbi etiam, si quid difficultatis contra præsentem propositionem opponi potest, complanabitur.

Propositio 9.

68 Beati nullam creaturam vident in Verbo, siue in Deo sumpto quoad entitatem præcisè aut tanquam in causâ, aut tanquam in ideâ, aut tanquam in speculo, aut aliter.

Hæc propositio contra multos Theologos imprimis esse videtur; qui absolute pronunciant, creaturas à Beatis videri in Verbo, siue in Deo tanquam in causâ. Hî sunt Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 25. Molin. 1. p. q. 12. art. 8. disp. 2. & 5. Fasol. dubit. 8. & ibi Bann. Zumel, Gonzal. & alij Thomistæ. Gran. tract. 6. disp. 1. sec. 5. Ægid. Lusc. lib. 5. de Beat. q. 18. art. 5. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 4. sec. 4. Albertin. in Coroll. ex 1. Princ. punc. 8. & apud eos alij plures. Censent enim, in virtute, siue potentia productiua creaturarum omnimodis indistinctâ realiter ab entitate Dei videri illas à Beatis. Est insuper propositio contra omnes, qui aliter, quàm vt in causâ, putant, cognosci à Beatis creaturas in entitate Dei præcisè. Pro eâ tamen stant nobiscum Vazq. 1. p. disp. 50. cum Gabr. Ocham. Almai, Maior, Alliac. & alij, Valent. q. 12. punc. 6. Artub. disp. 25. & 26. Alarc. tract. 1. disp. 4. cap. 5. Amic. disp. 9. sec. 21. Recup. lib. 6. q. 26. cap. 2. Gasp. Hprt. disp. 3. de Incarn. diff. 3. Oued. 1. 2. tract. 1. contr. 4. punc. 6. & alij.

69 Probatur primò. Quia Deus sumptus quoad entitatem cum præcisione ab omnibus suis actibus intellectiõnis, & volitiõnis prout denominantibus ipsum intelligentem, & volentem, ab omnique connotato extrinseco omnimodis est absolutus ab omni creaturâ tam possibili, quàm existente, nullamque omnino connexionem cum illâ habet. Ergo ita sumptus nequam potest intuitiue à Beatis visus obiectiue determinare intellectum eorum ad aliquam creaturam cognoscendam, nedum intuitiue videndam. Quod ipsum est, nullam creaturam à Beatis in Deo vt sic viso videri posse, iuxta doctrinam in præcedentibus propositionibus statutam. Antecedens ex professo probatum est à nobis supra disp. 4. q. 2. Consequentia autem hæud dubie est bona. Quia, quod nullo modo cum alio connexionem, aut ad aliud relatum est, necunde potest cognitum mouere, siue determinare obiectiue intellectum id cognoscentis ad cognoscendum aliud. Alioquin quoduis omnino obiectum cognitum ad cetera omnia cognoscenda determinaret obiectiue, quantumvis ab eis absolutum esset. Quod est absurdum, Etenim tota, & unica ratio, propter quam vnum obiectum obiectiue determinat intellectum cognoscentem illud ad cognoscendum aliud, illius cum hoc connexio est: atque adeò, tali connexionem deficiente, & talem determinationem deficere, necesse est. Quando enim primum sine secundo esse non potest, (quod est cum illo esse connexum), intellectus iudicans, esse primum, & primum non posse esse sine secundo, eo ipso manet determinatus ad iudicandum esse secundum; cum euidentissimum sit, esse secundum ex suppositione, quod est primum, & quod primum sine secundo esse

non potest. Quando verò primum sine secundo potest esse, (quod est cum illo non connecti), sicuti positio realis primi indifferens est, vt coniungatur cum positione reali secundi, vel cum eius carentiâ: ita intellectus iudicans, esse primum, indifferens manet ad iudicandum esse, vel non esse secundum. Quod ipsum est, primum ex defectu connexionis cum secundo vim non habere determinandi obiectiue intellectum se cognoscentem ad cognoscendum secundum. Cùm ergo in Deo connexio cum creaturis deficiat, vt modò supponimus, & eiusmodi obiectiua determinatio ad cognoscendum illas in eo deficiat, prout intendimus, necesse est.

Confirmatur, & declaratur primò; quia, quod est indifferens, vt coniungatur cum vtroque ex extremis contradiciõnis, non magis potest cognitum ducere, siue determinare ad cognoscendum extremum positium, quàm ad cognoscendum negatiuum, vt est notissimum. Sed entitas Dei, vt pote cum creaturis omnibus in connexa, prout modò supponimus, indifferens est, vt coniungatur cum illis, vel cum illarum contradictorio. Ergo intuitiue visa non magis ducere, siue determinare potest ad illas videndas, quàm ad videndum illarum contradictorium. At ad hoc videndum determinare non potest; cum falsum sit, Ergo neque ad videndas illas.

Secundò confirmatur; quia ex hypothesi, quod creatura deficeret, sicut Deus vt pote inconnexus cum illis eodem modo quoad suam intrinsecam entitatem maneret existens, atque nunc est; ita quoque eodem modo maneret quoad suam intrinsecam entitatem cognoscibilis, atque nunc est. Sed tunc cognitum ad creaturas cognoscendas non determinaret; sicuti ad earum contradictorium cognoscendum non determinat nunc. Igitur neque nunc determinat ad creaturas cognoscendas.

Dicunt aliqui. Est omnipotentia diuina non sit connexa cum creaturis, hoc ipso, quod est virtus illarum productiua, atque adeò illas in se quodammodo continens virtualiter, seu eminenter, non posse non eam intellectum se videntem ad illas quoque videndas determinare; cum planè repugnet, non cognitum creaturis, virtutem productiuam illarum illas in se sic continentem clare videre. Sed contra est. Quia, esse Deum productiuum creaturarum, siue potentem eas producere, siue continentem eas in se, eminenter, (quæ omnia, & similia in idem recidunt), conceptus obiectiui sunt semiextrinseci Deo, ipsasque subinde inuolunt creaturas in quantum possibles, respectiue ad quas, & non aliter possumus nos concipere eam Dei formalitatem, quæ partim à se, & partim ab illarum possibilitate suppositâ virtus ipsarum productiua denominatur. Vnde, licet huiusmodi conceptus sine creaturis vt possibilibus videri nequeat, ad ipsasque vt sic videndas determinent, vt pote cum illis prorsus connexi iuxta iam dicta proposit. 2. dicendaque propof. 10. inde non fit, de entitate intrinsecâ Dei præcisè sumptâ, de qua impræsentiarum tractamus, idem dicendum esse, suppositâ inconnexionem eius cum creaturis, vt constat ex dictis.

Secundò probatur propositio. Quia Deus sumptus quoad entitatem præcisè eodem prorsus modo se habet ad omnes creaturas possibles inter se comparatas; siquidem quæ productiua

est omnium, æquè omnes in se continet, æquè est cum omnibus connexus, vel ab omnibus absolutus, vt est notissimum. Ergo visus ab intellectu Beati quoad suam entitatem præcisè æqualiter illum obiectiue determinat, aut non determinat ad videndum omnes creaturas possibiles. Ergo Beatus ex vi videndi Deum quoad suam entitatem præcisè vel omnes creaturas possibiles videt in ipso Deo, vel nullam videt. At non videt omnes, vt est certissimum. Ergo nullam. Pariterque sit argumentum, comparando Deum quoad suam entitatem præcisè ad omnes creaturas existentes in aliquà temporis differentiâ. Sed, agendo modò de creaturis possibilibus, confirmatur, & declaratur vis argumenti. Ideò Beatus iuxta Aduersarios ex vi videndi entitatem Dei videt aliquas creaturas possibiles; quia entitas Dei virtus factiua earum est, eoque iure, vt plerique affirmant, intrinsecè est connexa cum illis. Sed eodem prorsus modo iuxta eosdem (hoc enim negare non possunt) est entitas Dei virtus factiua cæterarum omnium creaturarum possibilium, eoque iure iuxta plerisque intrinsecè connexa cum illis. Ergo Beatus eodem iure ex vi videndi entitatem Dei omnes creaturas possibiles videre debet. Vel, si omnes non videt, vt fateatur, nullas videre eo titulo dicendus est. Stante enim pro omnibus æquali titulo, sicuti stat, vt videantur, vel omnes dicendæ sunt videri, si titulus est sufficiens, vel nulla, si est insufficientis, vt est notissimum.

74 Respondent communiter primò, quò perfectius videtur entitas Dei, eò plures in ipsa visâ creaturas videri. Quia vniuersaliter, quò perfectius cognoscitur causa, eò plures in eâ cognita cognoscuntur effectus; sicut, quò perfectius cognoscitur quæuis essentia, eò plures in illâ cognita veniunt cognoscendæ passiones; & quò perfectius cognoscitur quoduis principium, eò plures ex illo cognito veniunt conclusiones inferendæ. Vnde ad confirmationem factam possunt addere. Ex parte quidem entitatis diuinæ æqualem, & sufficientem titulum esse ad videndas in eâ visâ omnes creaturas possibiles, vt videntur de facto à Deo: limitati verò, siue taxari istum titulum ex parte visionis ipsius entitatis, ita, vt perfectior visio ad plures, imperfectior verò ad pauciores creaturas videndas determinet. Sed contra est. Quia titulus virtutis caulatiuæ, aut etiam connexionis, ob quem præcisè iuxta Aduersarios in entitate diuinâ videntur creaturæ, nullatenus pendet à maiore, vel minore perfectione visionis ipsius entitatis; atque adeò per illam nullatenus venit taxandus; æqualisque subinde permanet semper respectu omnium creaturarum, cuiusvis demum perfectionis sit eiusdem entitatis visio. Quo redit integrè argumentum, & confirmatio eius. Si enim, vt Aduersarij consent, entitas diuina visâ per hanc visionem, cuiuslibet ea sit perfectionis, ideò præcisè determinat ad videndas has creaturas; quia intrinsecè est virtus factiua illarum, aut etiam cum illis connexa, vt talisque videtur; cum æquè sit intrinsecè virtus factiua aliarum omnium possibilium, aut etiam connexa cum illis, vt talisque per eandem visionem necessariò videatur: quia nequit non videri per illam eodem modo quoad totum, quod intrinsecè est, iuxta doctrinam statutam q. 2. planè consequitur, entitatem diuinam per hanc eandem visionem visam ad videndas omnes creaturas possibiles debere necessariò determinare. At

non determinat ad omnes. Ergo neque ad aliquas determinare censenda est. Malè ergo in maiorem, vel minorem perfectionem visionis entitatis diuinæ refertur, quòd plures, aut pauciores creaturæ in illâ tanquam in causâ videndæ veniant.

Nec verum est, quò perfectius cognoscitur 75 causa præcisè quoad entitatem intrinsecam, prout loquimur in præsentî de causâ primâ, eò plures in eâ cognosci effectus. Si enim cognitio causæ quoad solum intrinsecum sit intuitiua, æqualiter prorsus ex vi eius venient in causâ cognoscendi aut omnes effectus eius, aut nullus: omnes quidem, si intrinsecè cum illis connexa est; nullus autem, si non connexa. Si verò sit abstractiua, quò plures causæ formalitates connexæ cum effectibus cognitæ fuerint, eò plures in illis cognoscuntur effectus. Quo pacto etiam, quò plures cognoscuntur formalitates aut in essentiâ connexæ cum passionibus, aut in principio connexæ cum obiectiuis conclusionibus, eò plures in illis aut passionibus, aut conclusionibus cognoscendæ veniunt. Atque hoc sensu, quò melius abstractiue cognoscitur aut causa, aut essentia, aut principium, eò plures in eis cognoscuntur aut effectus, aut passiones, aut conclusiones. Iam si sit sermo de cognitione, seu intuitiua, seu abstractiua causæ, aut essentiæ, aut principij prout subest connotatis extrinsecis, quò sub pluribus effectibus causa cognita fuerit, eò plures in eâ vt sic cognoscuntur effectus iuxta dicenda proposuit. 10. pariterque, quò sub pluribus conclusionibus principium, eò plures in illâ passiones, & in hoc conclusiones cognoscuntur. Sicque proinde, quò sub pluribus connotatis, eoque sensu, quò melius causa, aut essentia, aut principium siue intuitiue, siue abstractiue cognita fuerint, eò plures in eis aut effectus, aut passiones, aut conclusiones cognitæ erunt.

76 Secundo ad argumentum factum communiter etiam Aduersarij respondent, eò plures, aut pauciores creaturas videri ex vi visionis beatificæ in entitate Dei præcisè sumptâ tanquam in causâ, quò magis, aut minus perfectum est lumen gloriæ determinans, atque concurrens ad talem visionem. Sed hæc responsio in præcedentem ferme recidit: siquidem, quò perfectior est visio, eò perfectius est lumen, & vice versâ, saltem cæteris paribus. Quare non magis, quàm illa, satisfacit. Quia, sicut est impossibilis visio, ex vi cuius videantur in entitate diuinâ tanquam in causâ aliqua creaturæ, & non omnes: quia entitas diuina per nullam visionem possibilem, visâ potest determinare ex præciso titulo causæ ad videndas aliquas, quin ad omnes; vt ex dictis contra præcedentem solutionem liquidum manet. Ita etiam est impossibile lumen gloriæ, ex vi cuius paulò remotius videantur in entitate diuinâ tanquam in causâ aliqua creaturæ, & non omnes: quia huiusmodi lumen exerceret munus istud mediâ visione impossibili à se productâ. Quod est chymæricum.

77 Propterea alij respondent, posse Beatum, videre omnipotentiam Dei vt productiuam aliquarum creaturarum, non autem omnium; atque ita in illâ posse videre aliquas creaturas, quin videat omnes. Falluntur tamen manifestè, si loquantur de intrinsecò omnipotentia præcisè, de quo modò tractamus, In omnipotentia enim

K K K K

pra-

precisè quoad intrinsecum idem est prorsus, esse productiuam aliquarum creaturarum, & esse productiuam omnium. Vnde vnum sine alio videri nullo pacto potest iuxta doctrinam statutam q. 2. Aliud est de conceptibus productiuæ aliquarum, & productiuæ omnium creaturarum prout includentibus ex connotato ipsas creaturas iuxta dicenda proposuit. 10.

78

Alij respondent, Beatos eò plures creaturas cognoscere in omnipotentia tanquam in causa, quò magis penetrant illam suà visione; eò autem pauciores, quò minus. Sed hæc responsio in primam iam impugnatam recidit. Quia penetrare magis, aut minus omnipotentiam precisè quoad intrinsecum, aliud non est, quam illam magis, aut minus perfectè videre. Ostensum est autem ex vi cuiusvis visionis sue magis, siue minus perfectæ debere in intrinseco omnipotentia tanquam in causa vel omnes creaturas videri, vel nullam. Per quæ repulsa satis manet obscura quædam aliorum locutio dicentium, aliquas creaturas magis esse latentes in omnipotentia, quam alias; proindeque aliquas in illa tanquam in causa, non visis pariter reliquis, videri posse. Prædicta quippe omnia probant, neutiquam posse esse aliquas creaturas magis, quam alias, in omnipotentia latentes tanquam in causa. Ex quibus etiam facile quisque confutabit, quæcumque alij ad argumentum factum respondere tentauerint.

79

Iam verò creaturas aliquando existentes prout tales neutiquam in entitate diuinâ precisè sumptâ tanquam in causa videri posse, per argumenta facta longè efficacius comprobatur. Cum prorsus sit certum, entitatem Dei precisè sumptam cum creaturis prout existentibus connexam non esse; sed indifferentem omnino, vt cum illis, vel cum earum contradictorio coniungi possit. Quocirca aut omnes, aut plerique saltem Auctores supra commemorati, qui opinantur, in omnipotentia diuinâ videri à Beatis creaturas tanquam in causa titulo connexionis, aut virtutis causaliæ, aut continentia eminentialis, quam adstruunt in omnipotentia sumptâ precisè quoad entitatem respectu creaturarum, dumtaxat agunt de creaturis prout possibilibus. Atque ita, cum de existentibus prout talibus agunt speciatim, eorum aliqui, non innudâ omnipotentia, tanquam in causa, sed in eâ vt coniunctâ cum decreto Dei de illarum existentia, aut cum alio predicato connexo cum illis videri illas à Beatis, planè decernunt. Vnde constat, iuxta communem aut omnium, aut fere omnium Auctorum placitum, siue sensum in entitate diuinâ sumptâ precisè, prout sumimus in præsentis propositione, creaturas prout existentes à Beatis non videri tanquam in causa; tametsi iuxta sententiam multorum, quam nos impugnauius, prout possibles videantur.

80

Quòd si in entitate diuinâ precisè sumptâ nullas creaturas Beati tanquam in causa videri possunt ob inconnexione, quam illa vt sic cum omnibus creaturis habet: nec poterunt ob eundem titulum in eâ sumptâ eodem modo videri vllas tanquam in speculo, aut tanquam in idea, aut aliter. In quo amplius immorari necesse non est.

Propositio 10.

Suppositis creaturis, quas de facto vident Beati, in Deo viso prout illas connotante videre possunt, de factoque videre censendi sunt; dicendique subinde eo pacto illas in Deo videre tanquam in causa.

Itaque creaturas, quas Beati vident vt possibles, in Deo tanquam in causa eas potente causare vident; & creaturas, quas vident vt existentes, in Deo tanquam in causa eas causante vident. Conceptus enim Dei quatenus potentes causare tales creaturas possibles supra diuinam entitatem addit ex connotato ipsas creaturas, ipsarumve causalitates vt possibles; & conceptus Dei prout causantis tales creaturas existentes supra diuinam entitatem addit ex connotato ipsas creaturas, ipsarumve causalitates vt existentes. Dico ipsas creaturas, ipsarumve causalitates; quia aliqua creatura per se ipsas immèdiatè causantur à Deo. Quo casu partim denominatur Deus ab illis, vt possibilibus quidem potens ipsas causare, vt existentibus autem ipsas causans; aliqua verò creatura per interpositas causalitates causantur à Deo. Quo casu ab eiusmodi causalitatibus sortitur Deus immèdiatè eiusmodi denominationes.

Hoc sensu videtur posse intelligi S. Th. dum 1. p. q. 12. art. 8. alijsque in locis docet, creaturas videri in Deo tanquam in causa. Cum enim apertè loquatur non solum de creaturis possibilibus, sed etiam de existentibus; certumque sit, existentes in Deo sumpto precisè quoad entitatem, vt potè ab eis omnino absolutam, videri non posse, necessariò venit intelligendus tanquam loquens de Deo prout connotante, siue inuolente in conceptu causæ aliquid connexum cum creaturis, quæ in ipso tanquam in causa videri dicuntur, qualiter sumitur à nobis in præsentis propositione. Pariterque intelligendi veniunt ceteri Patres, qui perinde ac S. Th. loquuntur ad rem.

Ratio autem propositionis est. Quia quemadmodum voluntas potest velle vnum prout connotans aliud, quin per talem volitionem velit hoc aliud, vt patet in volitione puniendi peccatorem, quæ volitio est pœnæ prout connotantis peccatum, quin sit peccati, & in volitione sanandi ægrotum, quæ volitio est medicinz prout connotantis ægitudinem, quin sit ægitudinis. Ita intellectus potest iudicare vnum prout connotans aliud, quin per tale iudicium iudicet saltem formaliter hoc aliud; tametsi vnum prout connotans aliud sine hoc alio connotato stare non possit; cum eoque subinde necessariò connexum sit. Quo posito, sicut in quouis obiecto intrinsecè connexo cum alio, & secundum se precisè considerato terminus connexionis eius est iudicabilis; determinante videlicet obiecto connexo iudicato ad iudicandum terminum connexionis siue per idem, siue per distinctum iudicium, vt est certissimum. Ita in quouis obiecto intrinsecè absoluto ab alio, considerato tamen prout connotante illud, quo pacto extrinsecè euadit cum illo connexum, huiusmodi connotatum iudicabile est; determinante videlicet obiecto connotante iudicato prout tali ad iudicandum connotatum siue per idem, siue per distinctum iudicium; habenteque se connotato vt conditione ad talem determinationem. De quo

quò modo cognoscendi vnum ex vi cognoscendi aliud prout connotans illud tacto iam à nobis supra disp. 17. q. 6. plura infra dicenda sunt in tract. de Scient. Dei. Eo autem posito vt possibili, non est, cur negetur ille de facto exerceri in Beatis comparatione creaturarum, quæ iuxta constantem sententiam Patrum, & Theologorum vident in Deo. Dicuntur ergo videre illas de facto in Deo prout connotante ipsamet, siue ipsarum causalitates; subindeque videre illas de facto in Deo tanquam in causà modo explicato, vt propositio nostra fert. Quo etiã pacto dicendi sunt videre Beati actus diuinos intellectiõnis, & volitionis ad ipsas creaturas terminatos (quos vident iuxta dicta q. 3.) in entitate diuinã prout ipsos actus connotante.

Propositio 11.

84 Suppositis creaturis, quas de facto vident Beati, in Deo viso tanquam in obiecto beatificante dicendi sunt illas videre.

Hanc propositionem inde probo. Quia certum est, Beatis, suppositã beatitudine essentiali, quam Deus illis communicat consistentem, aut vnice, aut principaliter in visione entitatis diuinæ, beatitudinem insuper accidentalem debita esse titulo aliquo connaturalitatis, aut congruitatis, quò plenè status eorum beatificus sit. Ad beatitudinem autem accidentalem pertinet intuitio earum creaturarum, quas, ipsarum esse supposito, intuitiue videre censentur iuxta dicta proposit. 3. Vnde huiusmodi creaturarum intuitio visioni beatificæ, qua vident Deum, ipsique Deo subinde prout viso per illam debita est. Ex quo rursus fit, vt, dum intuitio talium creaturarum Beatis confertur à Deo inducto per eiusmodi debitum, cum veritate dici possit, Beatos ex vi vident Deum tales creaturas intueri: Deumque ipsum prout visum obiectiue concurrere, obiectiueque proinde determinare intellectum Beatorum ad talium creaturarum intuitionem. Quod ipsum, iuxta supra dicta q. 3. n. 15. est, Beatos in Deo viso tanquam in obiecto beatificante tales creaturas videre, vt propositio data fert.

85 Itaque hoc ipso, quod Beatis communicanda est visio beatifica, visio quoque dictarum creaturarum, ipsarum esse supposito, communicari debet, siue hæc ab illa sic distincta, siue secus; vtroque enim modo potest Deus tali debito satisfacere: quamuis de facto satisfaciat dando Beatis talem beatificam visionem, quæ eadem ipsarum quoque creaturarum sit visio, iuxta doctrinam statutam proposit. 7. & 8. Neque id obstat, quominus tales creaturæ in Deo vt in obiecto beatificante dicantur videri. Quia siue per eandem Dei visionem, siue per distinctam creaturæ titulo eiusmodi debiti videantur, semper Deus visus medio ipso debito determinat obiectiue ad earum visionem. In quo stat, creaturas ipsas in Deo vt in obiecto beatificante videri.

86 Qua ratione autem Beati in Deo, tanquam in obiecto beatificante vident creaturas ad se spectantes aliquo modo iuxta dicta proposit. 3. eadem quoque vident actus diuinos ad tales creaturas terminatos, vt pote ad se etiam eodem iure spectantes; atque etiam Verbum diuinum, prout Verbum est talium creaturarum, & talium actuum; necnon Spiritum sanctum, prout vtrorumque est amor productus,

siue pondus iuxta dicta quæst. 3.

Et quoniam quò perfectiùs quisque Beatus 87 videt Deum, eò maiorem beatitudinem essentialem habet, & vice versã: & quò maiorem beatitudinem essentialem habet, eò maior beatitudo accidentalis illi debetur, defactoque subinde confertur: & ad maiorem beatitudinem accidentalem spectat, tum plures creaturas videre, tum eas videre perfectiùs: idcirco, quò quisque Beatus perfectiùs videt Deum, eò plures creaturas videt, perfectiùsque in ipso. Quo sensu venit intelligendus S. Th. vbicunque absolutè pronunciat, quò quisque perfectiùs Deum videt, eò plures creaturas in ipso videre, nimirum vt in obiecto beatificante. De quo plura proposit. 14.

Propositio 12.

Beati creaturas, quas vident, in Deo 88 prout eas intelligente, & volente; atque adeo etiam speciatim in Verbo diuino, prout earum est Verbum, & in Spiritu sancto, prout earum est amor productus, vident.

Hæc propositio valdè est conformis dictis Patrum sæpe asserentium, & quidem propriissime, creaturas à Beatis in Sapientiã Dei, & in eius Verbo videri. Probatum autem facillè ex hætenus dictis. Quia actus diuini intellectus, & voluntatis terminati ad creaturas, quas Beati vident, atque adeo denominantes Deum eas intelligentem, atque volentem, necnon Verbum diuinum prout Verbum talium creaturarum est, & Spiritus sanctus, prout est earumdem amor productus, siue pondus, intrinsecè connectuntur cum ipsis creaturis ex vnã parte; ex aliã verò vt sic à Beatis intuitiue videntur, prout q. 3. statuimus. Igitur in eis vt sic visis aptissime omnium videri possunt creaturæ ipsæ à Beatis; de facto, que subinde videri censenda sunt. Nullum quippe medium aptius excogitari potest, in quo viso videatur quoduis obiectum, illo, quod suo præceptu intrinsecè cum tali obiecto est connexum, vt ex dictis in superioribus colligere est. Siquidem illud est, quod aptissime omnium determinat obiectiue intellectum videntis ipsum ad videndum aliud obiectum, cum quo ipsum connexum est. In quo consistit, tale obiectum in ipso videri.

Itaque Beati videntes scientiam, quam 89 Deus habet de creaturis possibilibus, quas ipsi vident, in tali scientiã vident tales creaturas; & videntes scientiam, quam Deus habet de creaturis existentibus, quas ipsi vident, in tali scientiã vident tales creaturas; & videntes Verbum diuinum, quatenus vtrarumque est verbum, siue representatio per modum termini, in ipso Verbo vident vtrasque. Pariterque videntes volitiones diuinas terminatas aut ad omnes dictas creaturas, aut ad earum aliquas, & Spiritum sanctum, vt est earumdem volitio producta, siue pondus, in ipsis quoque vident illas.

Sed dicit aliquis. Medium cum alio obiecto 90 connexum, quantumvis intuitiue visum, dumtaxat determinat ad cognoscendum abstractiue ipsum obiectum, vt patet in creaturis connexis cum Deo, quæ ab Angelo viatore intuitiue visæ dumtaxat determinant ipsum ad cognoscendum Deum abstractiue. Igitur Beati ex vi

videndi prædicta media connexa cum prædictis creaturis abstractiue tantum in illis, non vero intuitiue cognoscunt creaturas ipsas. Distinguo antecedens. Quando intellectus determinandus proxime est impotens ad cognoscendum intuitiue tale obiectum; quia non habet comprincipia ad id requisita; concedo. Quando proxime est potens; quia habet; nego. Et nego consequentiam. Itaque medium cum alio obiecto connexum etiam intuitiue visum ex se tantum est determinatum ad tale obiectum cognoscendum siue abstractiue, siue intuitiue. Quia tamen determinatio ista ad intellectum determinandum est respectiua; quando intellectus determinandus proxime est cognoscitiuus obiecti huiusmodi intuitiue, ad cognitionem intuitiuam eius fiet determinatio vi talis medij; ad abstractiuam autem, quando intellectus determinandus abstractiue tantum ipsius obiecti cognoscitiuus proxime est. Et quoniam Angelus ex suis naturalibus in statu via, etsi intuitiue videat creaturas connexas cum Deo, ad ipsum intuitiue videndum comprincipia non habet; creaturæ visæ ad solam abstractiuam Dei cognitionem ipsum determinat. Beati vero, quia titulo status beatitudinis comprincipia sufficientia habent ad intuitiue cognoscendas creaturas prædictas, per media prædicta cum eis connexa ad intuitionem earum determinantur. In hunc modum contra Recentiores quosdam dicemus in tract. de Scientiâ, in quouis medio connexo non abstractiue, sed intuitiue videri à Deo terminum connexionis. De quo ibi plura.

Propositio 13.

91 Beati creaturas, quas vident, in Deo tanquam in quodam speculo vident.

Sic loquuntur Patres, & Scholastici communiter. Hæc tamen loquutio non importat specialem aliquem modum videndi creaturas in Deo, præter hæcenus commemoratos. Sed iuxta quemlibet eorum dicuntur insuper per quamdam metaphoram desumptam ab analogiâ eorum, quæ in speculo materiali apparent, videri in Deo vt in speculo. Analogia autem in eo stat, quod, sicut oculis corporeis ex vi videndi speculum videntur alia obiecta distincta ab speculo, neutiqum eo modo videnda, si non videretur speculum, ita intellectu beato ex videndi Deum videntur creaturæ distinctæ à Deo, neutiqum eo modo videndæ, nisi Deus videretur. Quidquid sit modò de minoriore, distinctioreve philosophiâ visionis corporeæ specularis; ad metaphoricam enim loquutionem sufficit analogia, siue similitudo dicta. Quocirca S. Th. q. 22. de Verit. art. 6. in corp. ait. *Speculum propriè loquendo, non inuenitur nisi in rebus materialibus; sed in rebus spiritualibus per quamdam transumptionem dicitur per similitudinem acceptam à speculo materiali, vt scilicet in rebus spiritualibus dicatur esse speculum id, in quo alia representantur, sicut in speculo materiali apparent formæ rerum visibilibus.*

92 Appellat autem multi Scholastici Deum speculum voluntarium creaturarum comparatione Beatorum; ad distinctionem scilicet speculi materialis, quod visum naturaliter, & citra omnem libertatem representat alia, quæ in illo apparent: quia Deus saltem vt visus præcisè quoad entitatem non representat necessariò, & citra omnem libertatem alia à se. Cum sit possi-

bile, videri Deum vt sic, quin vlla in ipso videatur creatura iuxta doctrinam statutam propos. 2.

Propositio 14.

Quò quis perfectiùs videt Deum, eo plures creaturas in ipso videt. 93

Ita S. Th. 1. p. q. 12. art. 8. & q. 57. art. 5. & in 4. dist. 49. q. 2. art. 5. sepeque alibi; & cum eo Thomistæ, alijque Theologi communiter. Probant aliqui, Quia, quò perfectiùs videtur causa in vniuersum, eò plures in eà videntur effectus. Hæc tamen probatio non est efficax, si fit in eà, vt solet, & vt ad propositum debet, sermo de visione causæ præcisè quoad entitatem intrinsecam, vt satis constat ex dictis proposit. 9. Inde ergo probanda propositio est. Quia, vt num. 87. tetigimus, quò quis perfectiùs videt Deum, eò maiorem beatitudinem essentialem habet, eoque maior subinde beatitudo accidentalis ipsi debetur, de factoque confertur. Ad maiorem autem beatitudinem accidentalem spectat, plures creaturas videre. Igitur de primo ad vltimum, quò quis perfectiùs videt Deum, eò plures creaturas in ipso videt. Est quippe sermo in propositione de maiore perfectione intensiua visionis Dei maiorem beatitudinem essentialem constitutente iuxta dicenda postmodum.

Sed obijcitur contra propositionem. Contingere potest, vt habens pauciora merita, atque adeò minorem beatitudinem essentialem, plures creaturas videre debeat, vt pote pertinentes ad suum statum, iuxta dicta proposit. 3. quam habens plura merita, maioremque beatitudinem essentialem, vt pote ad cuius statum pertinent longè pauciores: vt si Fundator religionis, ad quem spectat ratione muneris, cuncta, quæ in tali religione eueniunt, videre, minorem beatitudinem essentialem habeat, quam aliquis Anachoreta incognitus, cui titulo muneris nullius euentus competit intuitio. Igitur nequit esse vniuersaliter verum, eò plures vnumquemque creaturas videre, quò perfectiùs videt Deum, seu, quò beator essentialiter est.

Respondent aliqui, quorum est Fasol. 1. p. q. 12. art. 8. dubit. 22. n. 129. cum, qui, minus beatus cum sit, plures ratione status, siue muneris creaturas videre postulat, quam, qui magis beatus est, videre quidem illas, non tamen in Verbo, sed per speciales reuelationes distinctas à visione beatificâ, & debitas illi, non vi visionis ipsius, sed vi status beatifici. Atque ita solum esse vniuersaliter verum, à magis Beato videri plures creaturas in Verbo, quidquid sit de pluribus visis extra Verbum interdum à minus Beato. Quo fere etiam pacto respondet Recupit. lib. 6. q. 38. cap. 4. Sed non placent. Primò; quia concedunt, creaturas à Beatis visas titulo status, siue muneris proprii vniuscuiusque non videri ab ipsis in Verbo: quod communi sententiâ Patrum statuta proposit. 6. refragatur haud dubie. Secundo; quia censent, non per visionem beatificam, sed per aliam distinctam videri à Beatis aliquas creaturas, non solum ex numero earum, quæ illis successu temporis notificantur: quod est contra doctrinam à nobis ex sententiâ Patrum deductam proposit. 8. sed etiam ex numero earum, quæ illis notificantur à suæ beatificationis principio; quod communi Theologorum sententia

tiz statutz proposit. 7. planè aduersarur. Tertio; quia concedunt, aliquos habentes minorem beatitudinem essentialem plures creaturas videre absolute, quam habentes maiorem: quod communi etiam Theologorum sententiæ in præsentî propositione statutz oppositum est.

96 Respondeo ergo cum Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 28. n. 19. & 20. vnumquemque Beatum, quantumvis exiguam beatitudinem essentialem habeat, omnes creaturas ad suum statum, ad summe munus pertinentes, quantumvis sint illæ multæ, videre intuitiue: quia id vel infimæ essentiali beatitudini debitum est: easque in Verbo, & per eandem visionem Dei videre iuxta doctrinam stabilitam proposit. 6. 7. & 8. Quoties autem ad statum, aut munus habentis minorem beatitudinem essentialem plures pertinent creaturæ videndæ, quam ad statum, aut munus habentis maiorem, etsi primus ex genere creaturarum ad proprium statum, aut munus pertinentium plures creaturas videat, quam secundus; secundus tamen ex alijs generibus tantò plures videt, quam primus, quanto necesse est, vt secundus eadem proportione excedat primum, quoad numerum omnium creaturarum, quas vident, atque etiam quoad perfectionem visionis earum, qua excedit ipsum quoad beatitudinem essentialem. Ex quo patet, benè componi, quòd sæpe minus Beatus plures, quam magis Beatus videat creaturas ex genere eorum, quæ pertinet ad proprium statum, aut munus; & nihilominus magis Beatus absolute, & ex omni genere eò semper plures creaturas videat, easque in Verbo, & per visionem beatificam, quam minus Beatus, quò magis, quam ille, Beatus est.

97 Est tamen animaduertendum, bifariam posse dici Deum perfectius videri. Primò intensiue, vt quando visio in se clarior, intentior, aut alio quouis modo perfectior est alià visione habente idem prorsus obiectum. Secundò veluti extensiue, vt quando visio Dei ad plura eorum, quæ ad Deum pertinent, se extendit, ipsumque prout connotantem illa, siue prout subest illis tangit; nimirum ad plures actus intellectus, & voluntatis diuinæ, ad pluresque creaturas factibiles, & factas à Deo. Perfectius enim vnum quodque cognosci dicitur, quando non solum quoad substantiam, sed etiam quoad accidentia, quibus illud subsistat, cognoscitur, tantoque perfectius, quanto quoad plura; etiam quoad intrinsecam perfectionem cognitiones æquales sint. Prædicta autem, quæ ad Deum pertinent, ad instar accidentia sunt comparatione substantiæ eius. Et propositio quidem data, vt iam adnotauimus, de maiore perfectione intensiua visionis Dei, quæ sola facit magis beatum essentialiter, tractat. Ex eà tamen constat, quo quis perfectius intensiue Deum videt, eò perfectius etiam extensiue videre illum: in hoc namque recidit iuxta, dicta eò plures in Deo viso creaturas videre. Et hæc quidem de facto. Quòd si ex duobus Beatis primus aut æquè, aut minus perfecte intensiue, perfectius verò extensiue videret Deum, quam secundus, (vt suppositis dictis hætenus, possibile est citra omne dubium); primus quidem aut æquè, aut minus beatus essentialiter, magis verò beatus accidentaliter, quam secundus, esset, vt satis, superque ex dictis liquidum est. Id tamen de facto non euenit: quia beatitudo accidentaliter connaturaliter essentiali

proportionari debet. Ad Deique prouidentiam spectabit, earum proportionem taxare, computatis etiam vnicuique beatitudinis accidentalibus, quæ sunt vnicuique Beato successu temporis obuenturi.

Rogabit hic aliquis; qua ratione sit verum, quòd sæpe dixit August. & cum eo alij, creaturas perfectius, seu melius videri à Beatis in Verbo, quam in se ipsis? Respondeo, id verum esse: quia cognitio naturalis de creaturis in se ipsis, quam de facto habent Beati, longè imperfectior est vndeque cognitione supernaturali, quam habent de creaturis in Verbo realiter indistinctam à visione beatificâ. Etenim tam Angelis, quam hominibus, siue animabus separatim intra, tum extra statum Viæ independenter omnino à visione beatificâ, & ab statu beatitudinis debentur naturali iure, naturaliterque subinde conferuntur de facto cognitiones tum intuitiua, tum abstractiua multarum creaturarum, quibus illæ in se ipsis ab eis cognoscuntur; vltra quas insuper nouo beatitudinis titulo, quò donantur, sublimior aliqua supernaturalis intuitio earundem creaturarum connaturaliter debetur; conferiturque de facto indistincta à visione Verbi, per quam illas vident in Verbo ipso, vt constat ex dictis. Ex quo patet, verissimè dici ab August. melius, perfectiusque videri à Beatis in Verbo creaturas, quam in se ipsis; eas nimirum, quæ de facto à Beatis tum in se ipsis, tum in Verbo videntur, quales sunt illæ, quarum cognitio naturalis independenter ab statu Beatitudinis illis debetur, de factoque conferitur. Vltra quas multas alias vident tantum in Verbo; eas scilicet omnes, quarum cognitio iure nature non debebatur; debetur tamen, atque conferitur iure dumtaxat beatitudinis.

Propositio 15.

Quidquid de cognitione intuitiua, 99 quam Beati habent creaturarum, in præcedentibus propositionibus traditum est, vniuersaliter venit intelligendum de cognitione intuitiua, quam habent quarumlibet veritatum obiectiuarum distinctarum à Deo.

Quaquam enim, vt morem gereremus Autoribus, de cognitione intuitiua, quam Beati habent creaturarum, indefinitè simus loquuti, doctrina tamen tradita vniuersaliter conuenit cognitioni intuitiua, quam habent quarumlibet veritatum obiectiuarum distinctarum à Deo. Quippe Beati eisdem tribus ex titulis, ob quos aliquas creaturas tum existentes, tum possibles cognoscunt intuitiue iuxta doctrinam statutam, proposit. 3. aliquas ex veritatibus obiectiuis distinctis à Deo cuiusuis omnino generis cognoscunt pariter, iuxta vniuersalem diuisionem veritatum obiectiuarum à nobis datam, & latè expositam in Pharo Scient. totà disp. 10. Itaque Beati intuitiue imprimis cognoscunt eas positiuas veritates tum quiditatiuas, tum existenciales, tum conditionatas, tum absolutas creaturarum possibile, quarum intuitiua notitia propter aliquem ex tribus dictis titulis spectat ad ipsos. Deinde cognoscunt pariter intuitiue positiuas veritates tum quiditatiuas conditionatas, & absolutas, tum existenciales conditionatas chymærarum impossibili.

sibilitum, quarum similiter intuitiva notitia propter aliquem ex eisdem tribus titulis ipsis debetur. Præterea cognoscunt itidem intuitivè eas veritates negativas tum absolutas, tum conditionatas tam creaturarum possibilem, quam chymararum impossibilem, quarum intuitiva notitia non minus pertinet ad ipsos ob aliquem titulum ex prædictis. De quibus speciatim iterum redibit sermo infra disp. 21. n. 65. Ad veritates autem conditionatas cuiusvis ex generibus dictis reducuntur veritates disunctivæ ipsis correspondentes iuxta universalem doctrinam loco citato Phari Scient. traditam.

¹⁰⁰ Quæ omnes obiectivæ veritates eadem omnino ratione dicendæ sunt cognosci intuitivè à Beatis tum per visionem ipsam beatificam, tum in Verbo, aut in Deo, &c. ac dictæ sunt in præcedentibus cognosci creaturæ, quarum ad ipsos pertinet notitia intuitiva. Quoniam doctrina in præcedentibus tradita pro intuitione talium creaturarum pro intuitione talium omnium veritatum obiectivarum facit etiam omnino. In quibus minutis explicandis non est, cur diutius moremur.

DISPUTATIO XXI.

De passionibus Visionis intuitivæ Dei.

¹ Sermo erit in hac disputatione de passionibus præsertim metaphysicis tum proprijs, tum communibus Visionis intuitivæ Dei iuxta divisionem passionum cuiusvis essentia traditam in Pharo Scient. disp. 17. q. 18. nimirum de æqualitate, & inæqualitate, similitudine, & dissimilitudine, identitateve, & diversitate specifica, de perpetuitate, & alijs huiusmodi.

QVAESTIO I.

Virum visio Dei in Beatis omnibus sit æqualis, aut inæqualis.

² Cvm Beatitudo essentialis videntium Deum aut unice, aut principaliter in eius visione consistat, perinde ferme est de æqualitate, & inæqualitate visionis Dei, atque de æqualitate, & inæqualitate Beatitudinis, qua Beati gaudent, differere.

³ Igitur omnes omnino videntes Deum æqualiter esse beatos, æqualesque subinde habere visiones beatificas, error Ioviniani fuit, ut scribit Hieronimus lib. 2. adversus eundem, & epist. 17. ad Damasum. Cuius etiam mentionem facit August. hæresi 82. & S. Th. opusc. 19. cap. 6. & referunt Castro adversus hæreses verbo *Beatitudo*, & Sanderus lib. 7. de Visibili Monarch. hæresi 87. In eundemque errorem inciderunt Lutherus, & sequaces, licet ex diverso fundamento, ut referunt, & impugnant Hofius in Confess. cap. 87. Vega in Trid. lib. 10. cap. 3. Sor. lib. 2. de Natur, & gratiâ cap. 20, & in 4.

dist. 49. q. 3. art. 2. Et sequutus est Calanus lib. 3. Institut. cap. 15. Et ex Catholicis Durand. in 4. dist. 49. q. 2. n. 27. addens tamen statim n. 28. melius, & fecerius esse adicere oppositum. Catholica verò sententia est, multos ex videntibus Deum inæqualiter esse beatos, inæqualesque subinde habere visiones beatificas.

In oppositum extremum declinarunt Palud. in 4. q. 1. Et Recentiores quidam innominati apud Ægid. Lusit. lib. 12. de Beat. q. 9. art. 3. asserentes, omnes omnino videntes Deum inæqualiter esse beatos, inæqualesque proinde habere visiones beatificas. Contraria tamen sententia, quam tradunt Maldon. in illud Marh. 20. *Acciperunt & ipsi singulos denarios*. Soar. 3. p. q. 62. art. 4. disp. 7. sec. 5. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 9. sect. 1. Ægid. Lusit. supra, & reliqui omnes Theologi, certa est. Addit tamen Recupit. 1. p. lib. 6. q. 34. cap. 5. ut quid verisimile, omnes Beatos in gloria accidentali habente se concomitanter ad visionem beatificam esse inæquales, qualem putat esse, quæ ad statum individualement vniuscuiusque pertinet, ut sunt, inquit, aureolæ, visio futurorum, & gaudia quædam accidentalia.

Suppono ut certum ex dictis disp. 20. visiones beatificas omnium beatorum, quantum est ex parte obiecti primarij, quod est entitas Dei cum omnibus suis prædicatis realiter identificatis, æquales esse, quatenus omnes idem habent huiusmodi obiectum primarium, ut ibi q. 1. statutum est. Nec fieri potest, ut non habeant, iuxta doctrinam statutam q. 2. Quare questio præfens, quæ de visionibus potissimè prout respicientibus prædictum suum obiectum primarium, à quo habent esse beatificas, differit, solum est de æqualitate, & inæqualitate earum quoad perfectionem ipsi intrinsecam, ratione cuius eas habentes, etsi omnes videant vnam, & eandem, & totam entitatem Dei, inæqualiter tamen vident eorum multi, inæqualiterque proinde ab eâ visâ beatificantur.

Propositio 1.

Non omnes videntes Deum sunt æqualiter beati. Proindeque neque omnes habent æquales quoad perfectionem visiones beatificas. Sed multi inæquales.

Propositio est de fide. Definita enim est in Concilio Florent. sess. vlt. in litteris vnionis dicente. *Beati intuentur clarè ipsum Deum trinum, & unum, sicuti est; pro meritum tamen diversitate alius alio perfectius*. Planèque inferitur ex Trid. sess. 7. dum definit. *Iustificatos bonis operibus verè mereri gloria augmentum*. Supra eam scilicet, quam acciperent, si cum iustitiâ acceptâ decederent ante alia opera patrata. Refertur etiam à Vazq. 1. p. disp. 47. cap. 2. pro eadem veritate Concilium Thelense sub Sixcio Papa. Sed ibi nihil de hæc causâ tractari, crudité probat Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 20. n. 6.

Constat deinde eadem veritas ex Scripturâ, cuius multa testimonia congerit Hieronimus supra contra Iovinianum. Potissima sunt illud Ioan. 14. *In domo Patris mei mansiones multe sunt*. Vbi apertè sermone esse de diversitate gloria Beatorum, concors Patrum sententia est apud Soar. supra n. 3. & Ægid. Lusit. lib. 12. de Beat. q. 9. art. 1. Tum illud 1. ad Corinth. 15. *Sicut stella differit ab stella in claritate, sic erit resurrectio mor.*